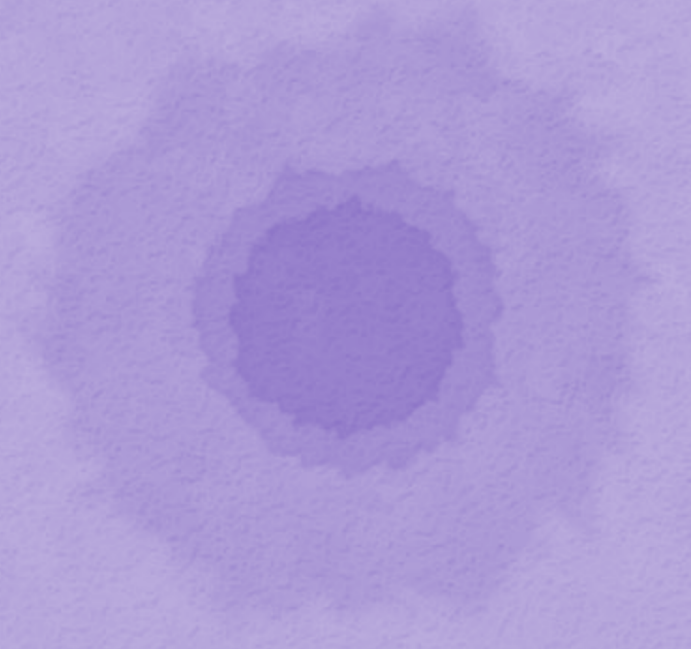

FİTOKOZMETİKLER

Dr. Ecz. Derya ÇİÇEK POLAT

FARMASÖTİK BOTANİK ANABİLİM DALI

Surfaktanlar (Yüzey Aktif Maddeler)

- Surfaktanlar (**SUR**Face **ACT**ive Age**NTS** - yüzey aktif maddeler) kozmetik teknolojik süspansiyonlar ve emülsiyonlar gibi çeşitli disperse sistemlerin oluşturulması için kullanılmaktadırlar.
- Sulu formülasyonlara genellikle lipofilik etkin bileşenleri çözünebilir hale getirmek için eklenirler ve bu nedenle stratum corneum'a lipid absorpsiyonunu artırma potansiyelleri vardır.

Surfaktanlar (Yüzey Aktif Maddeler)

- Temizleyici, emülsifiye edici ve çözünürlüğü sağlayan maddeler veya köpük artırıcılar olarak sınıflandırılabilirler.
- İyonik veya non-iyonik, hem sentetik hem de doğal bileşikler farmasötik ve kozmetik ürünlerde surfaktanlar olarak kullanılmaktadır.

Surfaktanlar (Yüzey Aktif Maddeler)

- Doğal olarak bulunan alkil ve yağlı glikozitler genellikle tatsız, toksik olmayan, irite edici olmayan ve biyolojik olarak bozunabilen surfaktanlardır.
- Bu nedenle besin sanayinde, kozmetiklerde, deterjanlarda geniş uygulamalara sahiptirler.
- Bu bileşiklerin büyük bir çeşitliliği bakteriler ve mantarlar tarafından üretilmektedir fakat yüksek bitkilerde de mevcuttur.

Surfaktanlar (Yüzey Aktif Maddeler)

- Yağ asitlerinin sukroz esterleri (SEFAlar) hidrofilik grup olarak bir şeker (glukoz veya sukroz) ve lipofilik grup olarak bir yağ asidinden oluşan iyonik olmayan surfaktanlardır.
- SEFAlar *Datura*, *Lycopersicum*, *Nicotiana* ve *Solanum* cinsi Solanaceae bitkilerinin yapaklarında mevcuttur.

Surfaktanlar (Yüzey Aktif Maddeler)

- Farklı bitki türlerinden izole edilen bir seri basit alkil glikozit de pek çok uygulamada ilgi çekmektedir.
- Alkilglikozitler, kurutulmuş kekik yapraklarının uçucu yağından (*Origanum vulgare*) ve kimyon meyvesinin (*Cuminum cyminum*) metanollü ekstresinden, Bupleurum (*Bupleurum falcatum*) meyvesinden ve *Phlomis lunariifolia* topraküstü kısımlarından izole edilmiştir.

Surfaktanlar (Yüzey Aktif Maddeler)

- Saponinler yüksek surfaktan özellikleri olan triterpenlerin, steroidlerin veya steroid alkaloidlerin glikozitleridir.
- Bu bileşiklerin adları kökleri geleneksel olarak sabun olarak kullanılan çöven bitkisinden (*Saponaria officinalis*) bitkisinden gelmektedir.

Surfaktanlar (Yüzey Aktif Maddeler)

- Diğer iyi bilinen bitkisel saponin kaynakları ginseng (*Panax ginseng*), meyan kökü (*Gycyrrhiza glabra*), tavşanmemesi (*Ruscus aculeatus*) ve atkestanesi (*Aesculus hippocastanum*) tohumlarını içermektedir.